

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravljenje je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: leto 120 D, za pol leta 60 D, za čen. 30 D, mesečno 10 D, za inozemstvo 150 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETTO VI.

LJUBLJANA, dne 23. januarja 1923.

ŠTEV. 9.

Navzdol.

Avgusta meseca lanskega leta, ko nam je ministroval finančni minister Kumanudi in mu je zdrknil iz rok dinar ter se začel valiti navzdol in padel na 5:60, je veliki beogradski časopis napisal sluev: Mi smo pred katastrofom! Vse časopise se je začelo najživahnejše baviti z vprašanjem naše valute, akoravno skozi štiri leta ni nehalo s porabo črnila v tem vprašanju. Vse tožbe so zvenele tako, da se naša država nahaja v veliki nevarnosti, katera prihaja od gospodarske neurejenoosti naše domovine. Draginja je začela neverjetno naglo rasti, cene so se iz dneva v dan izpreminjale, vseh se je lotila velika skrb in žalost glede bodočnosti. Celo vlada in ministri so se splašili in vladni možje, kateri so se odpravljali v tuga kopališča na »zaslužene« pocitnice, so morali odložiti svoj »odlazak u banje«. Vlada se je lotila draginjskega vprašanja ter osrečila našo trgovino s protidraginjskim zakonom, s katerim pa ni znižala draginje nič za počen santom. Uspenejše je bilo zvišanje izvoznih carin na živiljenjske predmete in dovolitev prostega uvoza tujih poljedelskih pridelkov. S tem se je vlada uprla z uspehom diktatu veleagrcev in koristila s tem veliki množici konzumentov in širokim platem kmečkega ljudstva, ki žive od dela svojih rok. Prišel je potem pomočnik finančnega ministra, kateri je začel s popravljanjem našega dinara. Sodbe o njegovem delu so tako različne. Mi ne gledamo gospodarskega dela skozi strankarska očala in tedaj ne cenimo dela v tem smislu, rečemo pa, da je g. Plavčič povzročil trgovini veliko škode. Ni nam znano, kakšne namene je pravzaprav imel, tedaj ne rečemo, da je imel namen škodovati trgovini, ker s tem bi pokazal, da ne zna ceniti važnosti trgovine. Domnevamo, da mu je zmanjkalo tel pred izvedbo svojih načrtov.

Strankarski viharji so odnesli ministra Kumanudija in njegovega pomočnika in je prišel novi vodja naše finančne politike. Ta ni imel najnejšega dela, kot da je raztrobil v svet, da je bil njegov prednik popolnoma nesposoben, da je delal velike napake in da je umetno dvigal vrednost dinarja, kateri ni toličko vreden itd. Tudi je odpravil na mah vse omejitve v deviznem in valutnem prometu in trgovini, olajšal izvoz živiljenjskih potrebščin z znižanjem izvoznih carin itd. Da tako govorčenje ni umestno, da tudi niso umestne tudi tako nagle izpremembе v gospodarski politiki, nam dokazuje dogodki zadnjih dni. Tako postopanje mora roditi padec valute!

In rodilo je!

Nadalje imamo izkušnje, da vselej, ko začne rasti vrednost našega izvoza, pada vrednost našega dinarja. Predlansko leto tako po želji, ko smo se pripravljali na izvoz našega zrnja, ko je kar mrgolelo italijan, kupcev naše goveje živine, je držal vlak za vlakom proti Trstu, je naglo padala vrednost našega dinarja.

Tudi sedaj, ko gre na sto vagone prašičev dnevno čez naše meje, kar mrgoli italijanskih kupcev, ki bodo odpeljali do zadnjega konjskega in govejega repa iz naše države, je začel naš dinar neverjetno naglo padati in se nahaja naš dinar danes skoraj tam, kjer je stala pred letom

dni avstrijska krona. Naši prijašnji Italijani najživahnejše blačijo vrednost našega denarja, da bodo cenejše kupovali v Jugoslaviji. Začela se je razprodaja Jugoslavije! Lira slane danes že sedem dinarjev! In vendar odpade na Italijo od našega izvoza 33 %, a od našega uvoza 35 %, tedaj sta si naš uvoz in izvoz v Italijo skoraj enaka!

Neki veliki gospodarski list je skozi 100 dni, kar je bila v veljavni visoka carina na prašiče, vsak dan posvetil vprašanju izvoza prašičev po dva dolga stolpa. Vedno je dokazoval potrebo prostega izvoza prašičev ne glede na koristi širokih slojev konzumenta in ne glede na koristi mesne industrije. Dosegel je prost izvoz, a kakšne so posledice? Kakšne koristi ima prašičorejec? »Zaradi« le nekaj velikih izvoznikarjev, naša mesna industrija pa lahko gleda skozi prste. Vrednost naše valute je padla za 40 %, vrednost prašičev pa je porastla komaj za 20 %. Že vpijejo izvoznikarji, da zahteva naš prašičorejec preveč za živino, da bo moral znižati svoje zahtevle! Tako izgleda korist za našega živinorejca.

Kakor hijene po mrhovini in kakor volkovi po ovcah so padli razni špekulanți po valutni in devizni trgovini. To nam dokazuje, da nismo še zreli za popolno svobodo. Če druge velike države z mnogo bolj discipliniranim ljudstvom delajo velike ovire in potrežkoče prometu in trgovini z devizami in valutami (Češka n. pr. je zopet uvela predpise iz leta 1919.), tedaj popolna svoboda ni umestna pri nas, ki imamo vrhatega še precej tujih sovražnikov našega gospodarstva.

Naš finančni minister bo moral uvideti, da njegova naklonjenost popolni svobodi devizne in valutne trgovine doživlja žalostno nagrado. Uvideti bo moral, da je Plavčič bolje poznal premikače valut in je dobro ocenjeval njih delo. Tudi g. Stojadinović bo moral kreniti v drugo smer. Danes moramo reči: »Mi smo pred katastrofom«, ker dinar je padel na 3:50.

Inventura in bilanca.

(Konec.)

Obris inventure industrijskega podjetja.

Inventura
dne

A. Aktiva.

I. Naložena (stalna) glavnica:

1. Nepremičnine: a) posestvo (parcele št. . . . , vložek št. . . . občine); b) poslopja (tovarniška skladiščna, delavske in stanovanjske hiše, kopališče itd.).
2. Premičnine: a) delovni stroji, b) orodje, c) modeli, d) vozovi (avtomobili), e) pisarniška oprava, f) tovarniška oprava.
3. Obračne naprave: a) parni stroji (turbine), b) elektromotorji, c) industrijske proge, d) dovlacnica.

II. Obračna glavnica:

1. Zaloge:

1. Stvarna: a) denar, b) čeki, c) valute, d) devize.
2. Blagovna: a) skladišče surovin, b) industrijski oddelki: a) surovine, b) polfabrikati; c) skladišče ekonomije; d) skladišče fabrikačov.

2. Terjatve:

1. Knjižne: a) pri odjemalcih, b) pri bankah, c) pri čekovnem uradu, d) drugie.

2. Prehodne: a) prehodni izdatki (predujem).

B. Pasiva.

- I. Dolgori: a) knjižni (delniška glavnica, rezervni fondi, dobavitelji, banka itd.); b) prehodni (zaostale plače, dñe, zasluzki).

II. Fondi: bolniški itd.

III. Prebitek: čista imovina.

Bilanca (rekapitulacija).

A. Aktiva K

B. Pasiva

C. Čisto premoženje

Dobiček ali izguba.

A. Čisto premoženje dne

K

B. Čisto premoženje dne

K

Čisti dobiček v letu K

Ljubljana, dne 19

Podpis:

Vrednost aktiv in pasiv v inventuri.

Inventuro si moramo predstavljati kot likvidacijo podjetja; zategadelj je treba ceniti premoženske predmete po vrednosti časa inventure, kakor to zahteva zakon.

Ako cenimo previsoko, izkažemo previsoko čisto premoženje, ki ga v resnicni ni. Pa tudi prenizko ceniti ni pravilno, ker nam potem inventura ne poda načancne slike premoženja.

Ni lahko izvajati v praksi navedenega načela in postavnih zahtev, ker mnogi predmeti se v vrednosti jasno izpreminjajo, n. pr. vrednostni papirji. Drugi predmeti, n. pr. poslopja, stroji itd. imajo vrednost, ki se težavno določi, ker se večkrat težko prodajo, ali se obrabijo, ali vsled tehničnih iznajdb zastarajo. Končno imamo v vsakem podjetju predmete, ki se sploh ne dajo več prodati, razno orodje, stroji itd. Zategadelj izpopolnjujemo načelo zakona nastopno:

Premoženski predmeti, ki imajo jasno izpreminjajočo tržno ceno, se zapišejo v inventuro po lastni ceni. Le ako je tržna cena na dan inventure nižja od lastne cene, je zabeležiti tržno ceno.

Predmeti, ki sploh nimajo tržne cene ali ta za čas inventure ni znana, se vpišejo po lastni ceni. Ako so ti predmeti izgubili na vrednosti vsled starosti, rabe, druge mode itd., je treba od lastne cene odračunati primeren odbitek.

Predmeti, ki niso več v kurzu, se sploh ne prodajo, ali so le v razkošnosti, se v inventuri izpušte, oziroma zabeležijo z neznačnim zneskom, tudi če so bili tako dragi.

Glede pohištva in drugega za domačo rabo trgovca velja v trgovski praksi običaj, da se iz bilance izključi, ker omenjeno premoženje ne nese nič. Kolikor porabi podjetnik za domačijo, za koliko je njeovo podjetje na slabjem.

Tukaj sta si trgovska praksa in juristi v nasprotnju. Juristi in večina teoretičnikov izvaja iz člena 28. in drugih, da mora voditi trgovcu knjige za vse premoženje, ne samo za to, kar je investiranega v trgovini.

Trgovska praksa pa zavzema stališče, da je knjige voditi le v premoženju, ki je v podjetju, drugo

premoženje izven podjetja pa ne spada v trgovske knjige, ter se opira na trgovski zakon, ki ima v mislih kot predmet knjigovodstva le podjetje trgovca in člen 28. pravi, da se morajo knjige voditi za trgovsko podjetje (Handelsgeschäft).

Trgovska praksa razločuje namreč dvojno premoženje trgovca: 1. premoženje, ki fiči v podjetju (v trgovini) in 2. premoženje, ki ni investirano v podjetju. Prvo se imenuje trgovsko premoženje (Geschäftsvermögen), drugo pa zasebno premoženje (Privatvermögen).

Trgovec jemlje v presledkih iz trgovine denar, da ga nalaga na ime svojih otrok v hranilnico kot doto, ali plačuje zavarovalnino za sebe in svoje, ali kupuje dragoceneosti, umetnine ali dragoceno pohištvo. Tu se gre večkrat za velike zneske, za precejšnje premoženje. Praksa to premoženje izključuje iz inventure in se za to izdani denar izkniži pri odjemu kot porabljen v domačiji.

Ta običaj pa smatrajo juristi kot napačnega, ki po njih mnenju nasprotuje predpisom zakona.

Da zadovoljimo juriste, pa tudi prakso, izpopolnimo obris inventure, in sicer dodenemo aktivom še točko:

4. Pravilno premoženje.

To premoženje zabeležimo v inventuri v eni vsoti ter se sklicujemo na ločeni seznamek tega premoženja.

Na ta način se izognemo vsaki morebitni nepravilnosti, vendar se prikrije n. pr. nastavljenem podrobni položaj in zasebno premoženje gospodarja.

Cenitev posameznih delov premoženja za inventuro.

Sedaj preidemo k razlagi cenitve posameznih premoženskih delov.

Najložje je pravilno vpisati v inventuro:

A. Gotovino. V inventuro postavimo vso, ki se na dan inventure nahaja v blagajni.

B. Imetek pri čekovnem uradu. Vpiše se vso, ki jo imamo na dan inventure pri čekovnem uradu v dobro.

C. Valute, t. j. denar tujih držav. Se vknjižijo s kurzom istega dne. Vrednost tujega denarja se ravna po borznem kurzu.

D. Vrednostni papirji (efekti, t. j. obligacije in akcije). Obligacije ne sejo določene obresti, druge pa v ugodnem slučaju dividende, t. j. deleže od dobička iz podjetja, pri katerem je lastnik delnic udeležen. Vrednostni papirji imajo kurzno vrednost in se tedaj zabeležijo v inventuru s kurzno vrednostjo dne inventure. (Na Nemškem zahteva trgovski zakon, da je vrednostne papirje zapisati s kurzno vrednostjo, ako je ta nižja od nominalne; ako je pa višja od nominalne, pa se mora zabeležiti ta. Prišteši pa je k vrednosti še morebiti narasle obresti.)

E. Rimese se v blagovnih trgovinah zabeležijo navadno brez diskonta, medtem ko bančna podjetja praviloma vedno odračunajo diskont.

F. Devize (menice v tujih valutah) je inventarizirati z denarnim kurzom, ki ga ima na dan inventure določena valuta na borzi. Diskont je treba odračunati.

G. Blago. Pri blagu, ki ima tržno ceno, je za inventuro merodajna ta. Vendar pa se zabeleži lastna cena, ako je tržna cena višja od te. Vza-

me pa se za blago, ki je v svetovnem prometu (sladkor, petrolej, spiril itd.), lahko tudi uradno nötana borzna cena.

Ako blago nima tržne cene, n. pr. galant, in modni predmeti, pohištvo itd. se mora načineno ceniti cena, ki bi se v slučaju prodaje najbrže dosegla. Ako je taka cenitev nemogoča ali preveč nezanesljiva, je zabeležiti *nabavno* (Anschat-fungswert) vrednost.

Pokvarjeno blago in blago, ki se ne dà več prodati, se ne vpiše v inventuro.

Blago med potjo se mora zabeležiti kot tako in z računsko vrednostjo.

H. Terjatve. Zanesljive terjatve se vknjižijo s polno, dvomljive z bržčasno vrednostjo, neizčerljive se izbrisajo. Tudi terjatve bi se morale diskontirati, ker vsi računi niso z dnevom inventure zapadli, vendar je to v blagovni trgovini skoraj nemogoče.

I. Anticipacije, t. j. od zavarovalnine, stinarine itd. se vknjiži v inventuro za nepretekli čas odpadli znesek.

J. Mobilije se morajo vknjižiti prvo leto z nabavno vrednostjo. Pozneje pa se od vrednosti v prejšnji inventuri odbije v odstotkih dočlenen znesek. Ta odbitek se zove *odpis* (Abschreibung). Odpis se ravna po obrabi. Čim hitreje se dočleni predmet obrabi, več je treba odpisati.

K. Imobilije se vpišejo v prvi inventuri z nakupno ceno ali pa z avtentično cenj. vrednostjo, pozneje pa se od vrednosti v prejšnji inventuri odbije v odst. dočlenen odpis, ki pa je seveda veliko manjši, kakor pa pri mobilijah. Pri srednjih mestnih hišah se odbije približno $\frac{1}{2}\%$, pri tovarniških poslopjih 2–4 %, pri skladiščih $\frac{3}{4}\%$ do $1\frac{1}{2}\%$ nakupne cene. Odpis je treba vedno računati v odstotkih od prvočne vrednosti.

Pri posestvih se v obče ne odpisuje, ker ta ne izgubljajo na vrednosti, prej pridobivajo.

II. Pasiva.

Med pasiva beležimo na prvem mestu svoje dolgove, in sicer akcepte, t. j. menice, ki smo jih mi dolžni. Ako te menice zapadejo po inventuri, se diskontirajo po bančni obrestni meri.

Dolgove na blagu vknjižimo z eskomptirano vrednostjo. Blagovne trgovine pa se tudi pri akceptih in doglovih na blagu ne ozirajo na diskont, ampak vknjižijo neokrajšane vsove.

Pri hipotekarnih in drugih dolgovih na posestvih je treba došesti eventualno že narastle, a še neporavnane obresti.

V ustavnovi inventuri se po starri praksi zabeležijo vsi premoženjski predmeti z dejansko nabavno vrednostjo.

O pravicah in stališču članov v davčnih cenilnih komisijah.

Skoro redno se čujejo pritožbe, da so ocene dohodkov za odmero dohodnine previsoke in da so davčni zavezanci takorekoč na milost in nemilost izročeni davčnemu vijaku. Pritožbe proti preobremenitvami, kolikor so upravičene, bi prav lahko izostale, če bi cenilne komisije kritično presojale predloge davčnih oblastev, ki se opirajo na izjave neimenovanih in nepoznanih izvedencev. Nikakor ni res, da bi se moral oceniti dohodek na podlagi pripomočkov, ki jih da komisiji na razpolago predsednik komisije, če tudi davčni zavezanci ni vložil napovedi ali jo je pa vložil prepozno, odnosno ni mogel zadostno dokazati pravilnosti napovedi. Komisija je tudi v takem primeru dolžna, da pretehta uradne pripomočke in v slučaju, da smatra, da ti pripomočki niso povsem zanesljivi ali da ne pojasnjujejo zadostno stvarnega položaja, ima pravico pozvati davčnega obvezanca, naj naknadno vloži napoved

ozioroma vloži novo napoved. Upravičena je tudi povabiti davčnega zavezanca, naj na določen dan osebno pride k seji, na kateri se bo razpravljalo o dejstvih in okolnostih, ki so potrebne za razjasnitve njegovih dohodninskih razmer. Te pravice naj bi se posluževali komisije v vseh primerih, v katerih smatrajo, da je za pravilno presojo dohodninskih razmer napoved neizogibno potrebna, ozioroma osebno zaslisanje davčnega zavezanca, predvsem pa v primerih, v katerih gre za oceno izredno visokih dohodkov. Ravno v takih primerih je potrebna posebna pozornost komisije, da prepreči prekomerno obremenitev, ker izražajo izvedenci in pojasnili svoja mnenja o dohodkih, ki gredo v visoke vsoče, ponavadi tako, da nesigurno, če tudi navajajo posamezne številke. Taka mnenja je skoro praviloma tolmačili tako, da smatra zaslisan izvedenec, da je dočeni davčni zavezanc veliko zasluzil, za številčno ocenodoseženega dohodka pa mu manjka prava podlaga.

Ako bi komisija smatrala, da bi se mogel stvarni položaj razjasniti tudi brez napovedi ali osebnega zaslisanja davčnega zavezanca, ima pravico h komisijskim posvečovanju pritegniti izvedence in pojasnili, o katerih domneva, da so jim dohodninske razmere posameznikov ali celih kategorij davčnih zavezancev znane. Komisije niso torej nikakor navezane edino na izpovedi zaupnikov, katerih je zaslisan v imenu komisije predsednik, odnosno dolično davčno oblastvo, ampak tudi upravičene izvesti zaslisanje izvedencev pred zbrano komisijo. V interesu pravočasne prirede se komisije te pravice gotovo ne bodo posluževale praviloma, ampak le takrat, ako gre za ugotovitev ocene davčnih zavezancev take stroke, o katerih niso nobenemu članu komisije strokovnjaško znane splošne dohodninske razmere in smatra, da izvedenško mnenje, katero je dalo na razpolago davčno oblastvo ozir. predsednik komisije, ni povsem zanesljivo. V posebno važnih primerih je komisija tudi upravičena ukazati, da se morajo priče o določenih dejstvih in izvedencih o določenih vprašanjih pod prisego zaslisi pri okrajnem sodišču, v čigar področju stanuje priča ali izvedenec. Vse to velja takrat, kadar se oceni dohodek po uradnih pripomočkih. Največ ocen se izvrši na ta način. Zato je velikega pomena za davčne zavezance, da komisije kritično presojajo pripomočke za oceno, katerih jim stavlja na razpolago predsednik komisije. V interesu objektivne ocene je, da se komisije v vseh primerih, v katerih niso popolnoma na jasnem ali glede dohodninskih razmer posameznikov ali celih kategorij davčnih zavezancev, poslužijo po zakonu jim zajamčenih pravic in samostojno ugołove dohodek na način, ki izključuje, da bi se posameznikom ali celim kategorijam delala krivica z napačno oceno.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

74. Usnjariji na Visokem v Bosni.

Na Visokem v Bosni se nahaja 48 usnjarskih delavnic, ki predelajo letno 7.000 govejih kož, 22.350 ovčjih kož in 4.860 jarčevih kož. Od teh usnjarijev jih 11 izdeluje tudi iz lastno ustrojenih kož opanke. Vse usnjare se nahajajo na reki Fojnici, ki teče skozi Visoko.

Poleg teh usnjarijev obstaja še 42 opankarjev s 36 pomočniki in 25 učencami, ki izdelajo okrog 70.680 parov opanke, od katerih prodajo 7.490 parov na Visokem, ostalo pa izven Visokega po Bosni in Hercegovini. Surovo kožo so dobivali iz Bosne in Hercegovine, ruj pa iz okolice Žebč, Zenice in Tuzle, šešarke pa iz Slavonije.

Dalje obstaja na Visokem 5 trgovcev, ki se bavijo s trgovino strojenih

kož in opank na Visokem. Goveje komehovje v naravnih barvah ali črno pobravano. Od teh kož se izdelujejo opanke, surovo mehovje pa se izvaja v Pešto in na Dunaj, kjer so ga moderno barvali in apretirali ter so se nam prodajali za dvojno ceno nazaj. Pri predelavi kož se glede načina izdelovanja in strojne vporabe dela primitivno in po starinsko. Pri strojenju obračajo kože z nogami, nameslo v sodih.

Vsi strojarji, kakor tudi njih pomočniki in učenci so Muslimani. Medtem, ko so izdelovalci odej, ki predelavajo volno v odeje, pravoslavne vere.

Pod bivšo vlado v Bosni je bilo dočlenih nekoliko mladeničev za Zagreb in Budimpešto, da se tam izučijo novega načina predelave, vendar ta akcija ni uspela, ker niso znali jezika, ali ker se niso izučili celega obrta.

Letos (1920) je poslalo ministrstvo trgovine in industrije svojega polovalže se predelavajo v džusele, to je neka vrsta podplatov za opanke, in v nega učitelja za usnjarsko g. Ivana Burgerja, da priredi tam trimesečni usnjarski tečaj in sicer praktični in teoretični. Ta tečaj se sedaj vrši in je pričakovati, da bo rodil dober uspeh. Upali je, da se bodo usnjariji na Visokem združili in si kot taki nabavili in opremili zadružno strojno delavnico v baraki, katero se jim je odstopilo, kjer bodo moderno predelavali svoje usnjene kože. Poleg tega tečaja bo ministrstvo trgovine in industrije poslalo visočanske usnjarje tudi v Slovenijo, da se v famošnjih tovarnah izučijo moderne usnjarske obrti. Razen tega tečaja in šolanja naraščaja je treba usnjarijem pomagati, da se organizirajo in osnujejo zadružno za nakup surovin in prodajo usnja kakor tudi za zadružno strojno delavnico za finalno podeľavo kože, da bi izdelovali prvorstne fabrikate in dosegli cene, kot jih dosežejo proizvodi inozemske produkcije.

75. Usnjarska industrija pri nas.

Usnjarska industrija je pri nas dobro razvita, kljub temu pa ni v stanju, da bi krila potrebo v vseh vrstah usnja, ki ga potrebujemo. Najbolj je zastopana la industrija v Sloveniji, polem na Hrvaskem in v Slavoniji načo v Srbiji, daleje v Vojvodini, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini.

V Sloveniji se nahaja 30 tovaren ter veliko število manjših usnjarskih delavnic po vseh večjih krajih. Največje tovarne so v Ljubljani, Kranju Šoštanju, Tržiču, Ptaju, Mariboru, Konjicah, Slovenjem gradcu in v Šmarljem pri Litiji.

Na Hrvaskem in v Slavoniji se nahajajo usnjarske tovarne v Zagrebu, Gornjem Karlovcu, Osijeku, Vinkovcih, Varaždinu, Vukovaru, Zemunu in Sušaku. Usnjarska tovarna v Zagrebu spada med največje in najmodernejše tovarne v Evropi.

V vojvodini se nahajajo dve manjši tovarni v Somboru in v Pančevu.

V Dalmaciji obstaja mala usnjarska tovarna v Splitu in Dubrovniku.

V Srbiji se nahajajo usnjarske tovarne v Beogradu, Nišu, Kragujevcu, Prizrenu in Pirotu; poleg tega obstojajo usnjarske obrli v Pirotu, Užiču, Nišu, Leskovcu, Prizrenu, Plevlju, Novem Pazaru, v Skoplju, Velesu itd. Velika tovarna v Beogradu Džurič in Barlovac je bila med vojno do tal porušena.

V Bosni in Hercegovini se nahaja samo ena mala tovarna v Sarajevu, pač pa je znalo zastopano število usnjarskih obrtnikov na Visokem, v Lijevnu in v Travniku.

V Crni gori niso zastopane niti usnjarske tovarne, niti usnjarske obrti.

Poleg teh tovaren obstaja v Srbiji, na Hrvaskem in v Slavoniji, v Bosni in Hercegovini in Vojvodini znatno število obrtnikov, ki strojijo kože za opanke.

Naše tovarne izdelujejo usnje kakor podplate, okrajnike, juhlo, gornje usnje (rumeno in črno iz teleče in krovje kožel), svetlo usnje, pitling, belo usnje za usnjarje insicer v zadostnih množinah, kakor tudi ševro in boks, samo da zadnjih dveh vrst ne izdelajo v zadostnih množinah ter so se uvažale. Likano usnje, bronsirano in sliskano usnje se ne izdeluje v tuzemstvu, kakor se tudi ne izdeluje eksotične kože n. pr. od morskega psa, krokodila

in podobne. Razlog, da se uvažajo ogromne količine boksa in ševroja je ta, da ta nov način izdelovanja pri nas še ni zadostno vpeljan in ker se je v vojni bolj splačalo strojiti kože po starem načinu s šešarkami, lubjem in strojilnim izvlečkom, ker imamo te surovine v tuzemstvu.

Za potrebe naših usnjarskih tovaren mi nimamo zadostnih množin surove, goveje in teleče kože v državi in se jih mora uvažati. Potreba jih je uvažati in za to se prevzame tudi one kvalitetne surove kože, ki se pri nas pri odiranju in klanju zarežejo in pokvarijo, ki bi drugače pri pravilnem odiranju dale kože prvorstne kvalitete. Treba bi bilo predpisati, da se sme koža na klavnici odeti samo z nožem, ki bi bil tako zavarovan, kakor je žiletna britev za britje, da bi se obvarovala koža od zarezavanja. Dalje bi bilo treba predpisati kazni za one, ki zarezajo kožo. Nadzor nad izvrševanjem teh predpisov, bi izvrševali živinodrzavnik.

Kožo kvare tudi žigosanje živine z vžiganjem žiga po sejmih, kar bi bilo treba prepovedati.

Iz zgoraj navedenih vzrokov bi bilo treba tudi v bodoče dovoliti prost uvoz surovih kož brez carine. Kož od drobnice imamo dovolj in bi bilo treba tudi nadalje obdržati izvozne carine za drobne kože, da bi se naša usnjarska industrija lahko bolje oskrbela s surovino. Kot surovine za strojenje imamo poleg šešarke, lubja in ruja tudi izvleček iz hrastovine, tanin in smrekovo lubje in sicer zadnje v ogromnih količinah, ki služijo za izvoz. Ker so lej industriji potrebne surovine kot degraso, kosna mast, mirabolane, dividivi in podobne rastlinske surovine in barve, bi bilo treba zato ohranili iste carinske poslavke, kakor se nahajajo sedaj v carinski tarifi. Samo bi bilo potreba v interesu naše taninske industrije vpeljati neko zaščitno carino na ekstrakte. V svrhu boljega razvoja naše usnjarske industrije bi bilo treba vpeljati pri nas luščenje mladih hrastovih gozdov, da bi se dobilo hrastovo lubje za sirojenje, ki bi se lahko tudi izvajalo, posbeno iz južne Srbije.

Ker se vedno bolj in bolj uvaja kromovo strojenje kož in ker imamo v Srbiji in Bosni dovolj kromovih rud, bi bilo treba pričeti favorizirati izdelavo kromovih soli pri nas in v to svrhu vpeljati uvozno carino nanje takoj, kakor hitro bi se pričelo z njih fabrikacijo v fužemštvu.

Ker začenja znanstvo vedno bolj in bolj prodirati v usnjarslu ter izpreminjati usnjarsko obrt, bi bilo treba: 1. V prvih časih pošiljati naraščajo, to je dobro izučene usnjarje in njih sinove na usnjarsko akademijo v Freiburg v Saški Nemčiji ter na Dunaj; 2. Pošiljati maturante na dvoletno prakso v usnjarske tovarne, polem pa v akademijo v Lyon, Freiburg in Dunaj; 3. Osnovati usnjarsko šolo pri eni naših velikih tovaren n. pr. v Zegrebu in to tem preje, ker je ravnatelj dunajske akademije Srbin ter bi se ga lahko pridobil; 4. Podaljšati državne usnjarske tečaje v vseh krajih, kjer se nahajajo usnjariji, kakor je že ministrstvo trgovine priredilo take tečaje v Prizrenu na Visokem in v Užiču; 5. Izdati teoretično in praktično knjigo za celo strojarsko industrijo, in sicer tako, praktično, da bi se po njej lahko delalo.

Da bi se moderniziral usnjarski obrt v Bosni in Srbiji, bi bilo treba postati učence k usnjarskim mojstrovim v Sloveniju, da bi se dobro naučili obrti, ravnatak bi bilo potrebno, da se tem malim usnjarjem pomaga s kreditom, da bi moderneje inštalirali svoje delavnice.

Ustrojene, izdelane kože se carinijo po postavki 374, 375 in 376 splošne carinske tarife. Te carine so bile majhne že v predvojni dobi za ševro, boks in ostale fine kože; sedaj pa so popolnoma malenkose.

Carino na usnje je treba povišati v razmerju kakor se je povišala cena usnja, seveda z obzirom na carino za izdelane usnjarske predmete.

Pri nas se bo usnjarska industrija razvila na račun uvoza usnja iz inozemsstva, kakor tudi na račun opankarske obrti ter nošenja presnih opank tako, da obstaja izgled, da se bo po 10 letih potrojila.

Interesantno je navesti, kako so Turki cenili usnjarsko industrijo kot važen faktor za narodno obrambo, da so smeli biti usnjari samo Muzlimani in se drugim tega ni dovolilo. Ravnočako je važno omeniti mnenje enega naših velikih priateljev Angležev, ki pravi: »Jaz Vas Srbe zelo cenim, toda nikakor ne morem razumeti, da vi izvajate surovo kožo in tanin ter za dvojno vrednost uvažate iz njih izdelano usnje in mi la izvoz surovin ter uvoz blaga, ki je izdelano iz teh surovin, kvari lepo sliko, ki sem jo drugače o Vas Srbih dobil.«

Skušnje iz preteklih vojsk so nam pokazale, kako ogromne važnosti je usnjarska industrija za narodno obrambo, in ako se upošteva še njena velika gospodarska važnost potem je jasno kot beli dan, da je treba z vsemi močmi podpirati njen razvoj in njen procvit.

(Dalje prihodnjič.)

Koliko potrebuje francoska industrija premoga.

Sotrudnik »Jutranjega lista« je imel priliko govoriti z nekim francoskim industrijalcem, ki mu je dal točne podatke o porabi premoga v francoski industriji.

»Še pred vojno smo bili zamorani« — tako je izjavil francoski industrijec — »nabaviti 20 milijonov ton premoga v inozemstvu, kar je znašalo polovico naše lastne produkcije. Ali nemška vojna okupacija na severu je znižala še to kapacitetu tako, da se je mirodobra produkcija popravila na 22 milijonov ton leta 1919., 25 milijonov ton leta 1920., 28 milijonov ton leta 1921., 30 milijonov ton leta 1922. Torej bo treba še pet let čakati, da dosežemo našo predvojno proizvodno višino premoga. Nasprotno pa naš konzum postaja vedno večji in že prekaša ono višino iz leta 1913. (60 milijonov ton, a danes 75). Torej bodo skozi pet let prisiljeni, da uvažamo lečno okrog 35 milijonov ton premoga iz inozemstva — in to pa le, če ostane naša potreba ista. Ako naročamo naše potrebe v Belgiji ali v Nemčiji po ceni, ki ne presega naše domače cene premoga, ne bodo to tako veliko zlo. Če bi pa, iz kakršnega si bodi vzroka bil belgijski ali nemški premog dražji kot naš domači premog, in če se bodo morali pod takimi pogoji obračati tudi za drugo blago na Nemčijo, — bodo radi tega nastale izgube ravnotežja, pod katero bo trpela naša industrija. V tem oziru sta nam nemška in angleška industrija daleč naprej, ker imata na licu mesta zadostne količine dobrega premoga. Za nas se v tem oziru pojava sledeče vprašanje: »Ako hoče Francoska delati z motorno silo po normalni dobavni ceni, aka hoče, da si sama naredi potrebno motorno moč brez obračanja na inozemstvo, je potrebno, da si pridobi zdravo politiko goriva in da po njej dela.«

Mi bi morali najti način, da zamenjamo potrebnih 35 do 45 milijonov ton premoga z novimi petrolejskimi vrelci in z izkorisčanjem vodnih sil, ki bi nam nudile potrebne motorne sile. Medtem pa ima naš šef vlade g. Poincaré o tem vprašanju povsem drugačne ideje in prišlo je do — okupacije Ruhral. Ta okupacija, če ne bo izzvala nove svetovne vojne nam zamore začasno pomagači, toda tudi ona, bodisi kolikor zadovoljuje našo škodotrpcečo industrijo za ta trenutek, ne more značiti definitivno rešenje problema, ki izzove pomanjkanje motorne sile pri nas, katera se je, kakor sem že omenil, opazila v veliki meri pred vojno.

Podmorski predor Dover-Calais.

Pred kratkim so listi prinesli vest, da so angleški in francoski tehniški in gospodarski krogi zopet razmobilovali vprašanje podmorskega predora med Anglijo in Francijo. Ker

bi uresničenje tega projekta bilo po Sueškem in Panamskem prekopu največje tehniško delo te vrste, si oglejmo dosedanje poizkuse gradbe tega predora in teoretične načrte glede tehniške izvedbe in rentabiliteže.

Francoski inženjer Mathieu je prvi sprožil misel na ta predor. Dasi sta se obe državi zanimali za njegove načrte, vendar niso pričeli graditi.

Ko je bilo železniško omrežje že precej razpleteno po vsej Evropi, so se mnogi inženjerji zopet začeli baviti z načrti za ta predor, med katerimi se najbolj odlikujejo oni inženjerja Thomé de Gamond-a, ki so osvetljevali tudi praktično stran te naprave. Končni uspeh teh predpriprav je bil ta, da so se po letu 1869 začela diplomatska pogajanja med obema državama glede skupne gradnje predora. V Angliji in v Franciji so se osnovale družbe, ki so po temeljnih razpravah o tehniški izvedljivosti na podlagi Gamondovih del pričele z delom. Družba Société Française je v Sangatti izkopala 1800 m dolg rov pod Kanalom, dočim je na angleški obali znana Railwag Co. dospela do 1600 m, ko ste obe družbi vsled novih diplomatskih nasprotij med obema državama opustile delo.

Pred svetovno vojno so medsebojne konference zopet oživele načrte, a Anglija je zahtevala garancije, ki bi ji omogočale v slučaju vojne s Francijo prekiniti zvezo v predoru. Inženjerji so predlagali različne tehnične priprave za doseg tega cilja, takor n. pr. viadukt na angleški obali, ki naj se v slučaju vojne podre ali gojova cona v predoru, ki se momentano lahko zalije z vodo itd. Z izbruhom svetovne vojne se je seveda gradnja tunela morala odgoditi, a marsikemu vojnemu ministru, tako angleškemu kot francoskemu je bilo žal, da predor ni bil zgrajen.

Danes pa, ko so se povoje razmere že nekoliko izboljšale in se je človek odresel vojnje barbarizma ter zopet poiskal pot k znanosti in napredku, je postal vprašanje predora Dover—Calais zopet aktualno in ima največ upa za ugodno rešitev. Kajti inženjer, ekonom in politik so ugotovili sledeče: v sedanjem zgodovinskem razvoju tega tehničnega problema so se pokazale tri glavne ovire, ki so krive, da je ta predor dovršen le teoretično, in sicer: tehnične, ki so obstojale v nezadostnem razvoju tehnike, gospodarske, to je vprašanje stroškov in rentabiliteže, in tretji politične ovire ali medsebojni neugodni politični odnosi med Anglijo in Francijo.

Inženjer je na podlagi proučavanja geoloških razmer v Kanalu in teoretičnih računov prišel do tega zaključka: na najožjem mestu Kanala, to je med krajema Dover in Calais, kjer naj se zgradi predor, morska globočina ne presega 60 m. Morsko dno na tem mestu sestoji iz treh plasti. Prvo plast tvori vodo-propusno blato, pod njo sledi gлина in še globlje apnenec in kreda. 60 m visok vodni stebri daje pritisk 6-ih atmosfer. Če bi bilo dno propustljivo (za vodo), bi se pritisk nadaljeval v vseh propustljivih plasteh. Gradnja predora bi bila tako zelo otežkočena, ker bi se moral v rovu delati v protipritisiku preko 6 atmosfer, ki bi jih morali dobiti na ta način, da bi hermetično zaprli rov in ga z zračnimi pumpami napolnili do pritiska, ki odgovarja vsakokratni višini vodnega stebra na onem mestu rova, kjer se vrta. Jasno je, da bi tudi betonska ozirjeležna konstrukcija predora morala biti dosti močnejša, nego v slučaju, ki nam ga v resnici nudi morsko dno v Kanalu, in s tem znatno olajša delo, kajti pod pritiskom 6-ih atmosfer ni mogoče delati brez znatenih zdravstvenih poškodb. A že plast gline zapre vodi pot, tako, da se nam v globini 80—100 m pod morsko površino ni več treba batiti vodnih udorov in poleg tega lahko delamo pri navadnem zračnem pri-

fisku. V kamenju, kakor kreda in apnenec, gre delo hitro naprej.

V grobih potezah bi se delalo sledeteče: na pripravnih mestih na angleški in francoski obali se zvrta 100—120 m globoka navpična jama načrti pa se od obeh strani vrta vodoravno drug proti drugemu. V prastarem kamenju Simplona so v 24 urah zvrtili 8 m, v mehkem kamenu Kanala lahko pričakujemo 10—15 m v istem času. Tunel, ki bo najmanj 50 km dolg, ker se mora na obeh obalah precej visoko dvigniti bo tako v 6—8 letih gotov, aka upoštevamo, da se vrta od obeh strani. Tako je po mnenju inženjerja ta predor tehnično lažje izvedljiv kot veliki alpski tuneli, n. pr. Simplon ali Mont Cenis.

Predor je projektiran dvotiren, vsak tir ima svoj rov. Oba rova bosta zvezana z mnogimi prečnimi hodniki, v sredi pa bo spljan še tretji manjši rov za odvajanje vode. Predor bodo zračili veliki ventilatorji ob obeh odprtinah. Ves pogon bo električen, tako vlak, kakor razsvetljava. Električno energijo bodo skušali dobiti na obeh obalah z zgradbo fluktuačnih vodoelektričnih central (bibavico-plimo in oseko se da praktično uporabit). Dasi je razvidno, da tehnične težkočne ne bodo velike, se je tega ozirati tudi na ekonoma, kajti, ta da potrebne vsote za gradnjo le tedaj, ako je uverjen, da se bo delo rentabilno. V zadnjih 50-ih letih se je osebni promet med celino in Anglijo povečal od 36.000 na 180.000 oseb letno, torej petkrat in skoro v isti meri tudi blagovni promet. Ako se vsaj polovico osebnega in blagovnega prometa posluži predora, o čemer je ekonom uverjen, tedaj se gradnja izplača, ačo tudi velja več nego pol miljarde frankov.

Vsi pogoji za to bodoče senzacionalno delo so toraj dokaj ugodni in z delom bi se lahko tako pričelo, ako bi se inženjer znova ne oglasil in izrazil upravičeno božzen, da bo ves promet v doglednem času pritegnila naše aeronautika na škodo predora, ki bi se tedaj še ne amortiziral in ako bi se angleški politik ne spomnil na sveito »spend Isolation« svoje domovine.

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220. Nakup gozdov. Prodaja vsakovrstnega lesa.

Izvoz in uvoz.

Izvoz tobaka. Iz Beograda poročajo: Po naredbi uprave monopolov se v niškem skladišču nepredelanega tobaka izločuje fineši tobak za izvoz. Namerava se izvoziti okoli 200.000 kg.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Prve posledice katastrofalnega padca dinarja. Katastrofalen padec dinarja zadnje dni na curiški borzi je izval veliko paniko med občinslvm, ki se je z mrzlično nervoznostjo vrglo na nakupovanje vsakovrstnih živil in živiljenjskih potrebščin za vsa razpoložljiva denarna sredstva. Naval v detajlnih Trgovinah od včeraj vedno narašča in so v večini Trgovin stare zaloge, ki so bile kupljene še za razmeroma dobre cene, razprodane. Sedaj prihaja na vrsto blago, ki je bilo kupljeno zadnji čas že po mnogo dražjih cenah, odnosno ki je bilo dobavljeno na kredit in ki še ni plačano. Naša veletrgovina išče zadnje dni po bankah zastonj devize, da bi plačala vsaj deloma svoje dolgo, banke so v stanju, da povedo sicer kurz tujih valut, vendar ne razpolagajo z nikakimi zadostnimi zalogami deviz, odnosno vsaj jih ne dajo Trgovini na razpolago. Ker zadnja dneva niso poslovale domače borze, nimamo tudi nikake prave orientacije, kakšna bo situacija v ponedeljek, ali se bodo izravnali naši tečaj curiški pariteži ali ne. Da praktično pojasnimo, kakšne cene morajo nastati, ako bi ob-

veljali zadnji curiški tečaji, za naša najvažnejša živila, navajamo kot primer nove cene, ki so veljale v nadobri Trgovini začelkom novembra v Ljubljani: (prva številka znači detailno ceno začelkom nov. 1922, a druga današnjo en gros ceno): amerik. mast 92 K 1 kg, danes 160 K 1 kg; moka št. 0 20 K 1 kg, danes 32 K 1 kg; sladkor v kockah 68 K 1 kg, danes 108 K 1 kg; kristalni sladkor 58 K 1 kg, danes 100 K 1 kg; olje 76 K 1 kg, danes 160 K 1 kg; riž, glaziran, boljše vrste 32 K 1 kg, danes 68 K 1 kg; kava Santos 140 K 1 kg, danes 248 K 1 kg. — Jasno je, da večina konzumentskih krogov tako ogromne podražitve blaga ne more prenesti in pričakovati je, ko poidejo v par dneh zaloge sorazmerno cenene blaga in se bodo pojavile v Trgovini nove cene, da se je bali najhujšega. Trgovstvo samo je najbolj interesirano na tem, da se panični nakupi občinstva ustavijo in nervoznost poleže, da bi sedanje zaloge v detailni Trgovini ostale še nekoliko časa, na drugi strani pa je samo v nesigurnosti, kako naj postopa glede kritja svojih dolgov in pri nabavi nadaljnji zalog. Ako naj se veruje izjavom g. finančnega ministra, je padec naše valute v Curihu izvaren vsled nepravilnih informacij in s špekulativnimi nameni ter ni gospodarsko nikakor utemeljen. Ta izjava daje Trgovcem nade, da mora nastopiti prihodnji teden reakcija, da se notacija naše valute v Curihu zopet zboljša in da se dobi tuje devize po ugodnejši ceni kadar pa danes na razpolago. Dokler pa se ta situacija ne pojasni, nimajo Trgovci sploh nobene baze, kako kalkulirati blago, ki ga še niso plačali. Sedanje izgube s prodajo in nakupom bodo pa brezvonom povzročile veliko abstinenco v Trgovskih krogih pred nadaljnimi nakupi, kar bi lahko povzročilo, da nastane pri mnogih važnih živiljenjskih potrebščinah v krajkem pomanjkanje blaga. Sigurno pa je ludi, da vlada, ki nosi moralno odgovornost za svojo gospodarsko politiko in dobrobit vsega prebivalstva, ne more pasivno gledati sedanjega špekulativnega početja bank in borz na škodo celokupne javnosti in se mora odločiti k energični intervenciji v prid konzumentov in zasiguranja domače prehrane kakor tudi k efektivnejši kontroli poslovanja bank in borz. Posledice podražitve za naš državni proračun, ki je kronično pasiven, lahko poslanejo, ako se nadaljuje sedanja gospodarska politika naprej, katastrofalne in danes vsak konzument že jasno vidi, da se s policijskimi odredbami proti detailnim Trgovcem draginja ne dà odstraniti. — Trgovstvo smatra za svojo dolžnost opozoriti vso javnost na neizbezne posledice sedanja gospodarske politike in mora odklanjati vsako odgovornost glede bodočih dogodkov. — Gremij Trgovcev.

Dovolite popolne borze v Ljubljani. Iz Beograda doznavamo, da se bo dovolila v Ljubljani popolna borza, to je ludi za poslovanje z devizami in valutami. Doslej je dovoljena samo borza s produkti. Listi poročajo, da sta se za popolno borzo v Ljubljani zavzela direktor Narodne banke dr. Novaković in finančni minister dr. Slojadinović.

Podražitev valjanega železa v Nemčiji. Nemški producenzi so ponovno povišali cene valjanemu železu. S tem se je doseglo, da so cene tritočokrat večje kot v predvojnem času.

Industrija.

Slovenska rudo- in premogokopna družba z o. z. s sedežem v Ljubljani se je razdržila ter je prešla v likvidacijo. Upniki naj se v 14 dneh zglase pri likvidatorju Ivanu Goričniku.

K bankrolu torpedne tvornice na Reki. Kakor poročajo italijanski listi, znašajo pasiva bankrotne torpedne tvornice Whitehead na Reki 31 milijonov lir, a aktiva samo 10 milijonov lir.

Graditev novega ladjevja leta 1922. v Nemčiji. V letu 1922. je zgradila Nemčija za 625.000 ton novega ladjevja, medtem ko je znašala producijo leta 1921. 509.000 ton, a l. 1914. 440.000 ton.

Carina.

Načrt občne carinske tarife. Kakor poročajo iz Beograda, se seslane v počelku februarja v Beogradu privredni svet, ki bo na svojih sejah razpravljal o načrtu občne carinske tarife.

Carinski aggio v Italiji. Od 1. januarja do 15. januarja je znašal carinski aggio na zlato v Italiji 279 %.

Sprememba izvozne carine v Madžarski. V madžarski carinski tarifi so se izvršile nekatere spremembe. Nove izvozne pristojbine znašajo v madžarskih kronah za 100 kg: grahorica, leča 200 (doslej 100), moka in mlevski produkli iz ječmena 1500 (doslej 200), česen 500 (doslej 2000), laneno seme 1000 (doslej 500), solnčnice in seme od buč 800 (doslej 400), seme konopljje 300 (doslej 200), lucerna 3000 (doslej 500), rdeča defelja 2000 (doslej 600), ostale defelje 2000 (doslej 100). Izvozna pristojbina za salamo, ki je znašala doslej 2400 Km za 100 kg, je spremenjena tako, da odpošiljalci blaga ima dobavili 15 kg svinske masti dobre kakovosti brezplačno. Na novo so uvedene izvozne pristojbine na sveže zelenje s 400 itd.

Denarstvo.

Zavarovanje valute se mora poleg ostalih predmetov vršiti tudi za konopljo.

Nemška marka je zadnje dni ponovno silno padla, kar je posledica zasedbe Porurje s strani Francije. Med nemško in poljsko marko je bila še lahi ogromna razdalja. Kakor pa je sedaj podoba, je izenačenje obeh valut še samo vprašanje par dni.

Promet.

Pakeji, ki gredo v čehoslovaško republiko. Po ministrskem odloku št. 7408 z dne 14. decembra 1922 mora bili na carinskih napovedih, ki so priložene poštnim spremnicam, napisana vrednost vsebine v čehoslovaških kronah ali dinarijih. Vrednost mora biti vedno označena, naj se pošilja kakršnokoli blago.

Zračni promet med Parizom in Beogradom. Včeraj dopoldne so poseili zunanjega ministra dr. Ninčića zastopniki konzorcija Franco-Romaino, društva za zračni promet med Parizom, Beogradom in Bukarešto in mu izjavili, da prične promet že v kratkem, ker so končane že vse predpriprave.

Dobava, prodaja.

Prodaja motocikljev, razpisana na dan 24. januarja t. l. pri glavnem carinarnici v Ljubljani, se ne vrši.

Dobava krtač in držajev za krtače. Pri ravnateljsvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 28. januarja t. l. pismena oferitalna licitacija glede dobave 19.600 raznih krtač in 1000 držajev za krtače. Predmetni oglas z najtančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja lesa. Kr. direkcija šum v Vinkovcih bo prodala dne 29. januarja t. l. ob 10. dopoldne potom javne dražbe hrastov in drug les. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava pisalnega stroja. Uprava barutane v Kamniku razpisuje nabavo pisalnega stroja sistema »Ideal C« na dan 30. januarja 1923 ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni v Kamniku. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Nova spedičijska podružnica d. d. »Orient«. Na željo lesnih industrijev ter lesnih eksporterjev je otvorila kr. dv. sped. »Orient« d. d. lastno ekspozituro v Boh. Bistrici, koja se poleg drugih podružnic (Ljubljana, Jesenice, Rak) bavi s odprenjenjem in cari-

njenjem lesa, drva in oglja ter drugih lesnih izdelkov. Naše lesne eksporterje opozarjamamo na imenovanje tvrdko, koja je kot slovenska organizacija z bog svojega solidnega poslovanja pri naših trgovcih najbolje vpeljana.

Odkupne cene za tobak. Z odločbo finančnega ministra se zvišuje draginjska doklada za tobačno lejino 1922 v Sloveniji in Prekmurju od 260 na 380 odstotkov, tako da dobe proizvajalci tobaka izplačano za 1 kg tobaka naslednje cene: za izredni razred 38.40 dinarjev, za I. a razred 28.80 Din, za I. b razred 24 Din, za II. a razred 21.60 dinarjev, za II. b razred 19.20 Din, za III. razred 14.40 Din, za IV. razred 9.60 dinarjev, za stisnjene odpadke 4.80 Din in za neslišnjene odpadke 2.40 Din.

Spošna stavka v Brodu. V Slavonskem Brodu je izbruhnila v torem splošna stavka delavstva v vse industrijskih podjetjih. Stavkujoči so priredili vlik sprevod po mestu, na kar se je vršil protestni zbor proti odpustu stavkujočega delavstva v vagonski tvornici.

8. nizozemski sejem v Utrechtu se bo vršil letos od 13. do 22. marca pod pokroviteljstvom kraljice in nizozemske vlade.

Žitna žetev na Francoskem izkazuje mnogo manjši pridelek od onega iz leta 1921. Francija rabi 94 milijonov kvintalov žita, lanski pridelek izkazuje 30 milijonov primanjkljaja. Tudi ječmena se je pridelalo manj, nego se je pričakovalo, namreč 8,600.000 kvintalov proti 8,300.000 prejšnjega leta. Morda pa se gospodarske vesti glede Francije z izvestne strani v javnosti pobarvajo nekoliko politično.

Železniški tarifi se iznova povečajo na Madžarskem in v Romuniji in sicer v prvi državi za 100%, v drugi pa za 50 odstotkov.

Italijanski hipotekarni zavodi, pooblaščeni za dajanje posojil izven Ita-

lij. Službena »Gazzetta Ufficiale« od 3. decembra prinaša naslovnici dekret: 1.) Zavodi, ki dajejo hipotekarna posojila, so pooblaščeni, da vršijo isto ludi v inozemstvu, kjer živijo italijanske skupine; 2.) ministrstvo za industrijo in trgovino bo odločevalo o tem od slučaja do slučaja ter bo na zahteve določnih zavodov jih pooblaščalo za dajanje posojil. Ta dekret bo predložen parlamentu, da ga proglaši za zakon.

Francosko posojilo Bolgarski. Po vseh iz Bukarešte, da Francija Bolgarski posojila 100 milijonov frankov.

Padanje cen v Italiji. Na podlagi statistike, objavljene po milanski trgovski zbornici, je padel indeks v Italiji od meseca decembra na november za 3.31 %. Najbolj se je občutilo padanje cen v tekstilni industriji (6.94 %), pri čemer pa je 3.13 %.

Avtrijsko zlato posojilo. Dne 18. januarja je bila zaključena subskripcija 8 odstotnega avstrijskega zlatega posojila iz leta 1922. Podpisanih je bilo 4 milijone ameriških dolarjev, kar reprezentira približno 280 milijard avstrijskih krov.

Povišan nemški diskont. Državna banka je povisila diskont od 10 na 12 odstotkov in lombardno obresno mero od 11 na 13 odstotkov.

Nemški bojkot proti Franciji. Hamburška borza je pozvala Zvezo trgovcev z žitom, da ne sklepajo nikakih kupij s trgovci v Franciji in Belgiji.

Bolgarska plača reparacije. Na vprašanje s strani našega zunanjega ministrstva pri bolgarski vladi glede plačila reparacij, je odpravnik bolgarskega poslanstva v Beogradu odgovoril, da je dobil od svoje vlade obvestilo, da se je sestavila komisija, katere hoče takoj položiti prvi obrok bolgarskega reparacijskega dolga. Gre za izplačilo rekvizicijskih priznalnic, katere presegajo vsoko 3.5 milijona Din.

EN-GROS!

EN-GROS!

Galanterija, drobno in norimberško blago, nogavice, trakovi, vezenine ter bombaži.

GASPARI&FANINGER
MARIBOR, Aleksandrova cesta 48.

EN-GROS!

EN-GROS!

Raznovrstne

šolske zvezke

za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije, dnevni in beležnice, raznovrstni papir in vse šolske in pisar. potrebščine dobavlja najceneje

TISKARNA „SAVA“, KRANJ.

Pozor! Za trgovce posebno ugodne cene!

Zveza slovenskih trgovcev
Cvenkel, Elsbacher in Ravnikar
pri podružnici Ljubljanske kreditne banke
v Celju.

Nudi vedno po najnižjih dnevnih cenah sladkor, sol, petrolej, bencin, vse vrste mineralna in mazilna olja, cilindrovo olje, mlevske izdelke, žito in razno kolonialno blago.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudniško vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti.

PALMA

Kaučuk pot-petnike in potplate

V korist podpornemu društvu slepih!

Papirna industrija in knjigoveznica
A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ulica 14.

Izdelava in zaloga vseh vrst šolskih zvezkov, raznih map, trgovskih knjig, blokov itd.

V korist podpornemu društvu slepih!

Naročajte

Tiskarni „Merkur“!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Šelenburgova ulica štev. 1.

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

KAPITAL in REZERVE Din 17,500,000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantnejše.

Brzozavi: Trgovska

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakec
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica
v Kolodvorski ulici)